

DIÀLEG PER A LA MOBILITZACIÓ

JORDI CALVO RUFANGES

Centre Delàs d'estudis per a la pau (Justícia i Pau)

Els esdeveniments socials més importants dels últims temps, sobretot pel seu abast global, poden ser el procés del Fòrum Social Mundial, que a casa nostra ha donat com a fruit el FSCat (Fòrum Social Català) i el moviment del 15-M, també denominat de les *acampades* i, a l'estranger, *spanish revolution*. Entre aquests dos moments de protesta-proposta social podem establir clars lligams en relació a la reivindicació de diàleg d'ambdós, tant entre els seus participants, com amb la societat i els centres de decisió política i econòmica.

La principal funció dels fòrums socials és establir marcs de confiança, intercanvi i aprenentatge entre els seus participants, a través de la creació d'un espai de trobada obert, on es prohibeix la participació a partits polítics i a entitats governamentals (llista que es veu completada amb la prohibició a la participació de les organitzacions violentes). La creació d'un nou model de trobada dels moviments socials ha afavorit la creació de xarxes, el llançament d'accions, la coordinació de mobilitzacions i saber qui som i què fem. Els fòrums socials, però, no han aconseguit establir un clar diàleg amb la societat, amb l'opinió pública, i només ho han fet en un grau molt baix amb els àmbits polítics i econòmics. Tanmateix, polítics o membres dels governs participen als fòrums a títol individual, que es veuen obligats per una vegada a escoltar més que a parlar. Dels fòrums socials s'ha aconseguit transmetre un missatge molt important a la societat: que el neoliberalisme i fins i tot el capitalisme, no són inevitables i que hi ha alternativa. No hi ha qui no conegui el lema "un altre món és possible" que ara trobem fins i tot a anuncis publicitaris.

El 15-M es diferencia principalment dels fòrums socials perquè els seus protagonistes no són (inicialment) subjectes organitzats a través d'entitats, sinó persones individuals, que mostraven rebuig a la participació a les acampades tant de partits polítics, governs i violents. També mostraven aquest rebuig cap a entitats socials, encara que amb el temps han anat obrint el moviment a la societat civil organitzada, per aprofitar la seva experiència i coneixements sobre

les temàtiques objecte de les seves protestes. Potser és per això, –per ser un moviment compost per gent nova, no vinculada a cap entitat–, que el diàleg amb la societat i amb els centres de poder existents ha sigut més exitós. Els mitjans de comunicació han donat una cobertura del 15-M inimaginable per a qualsevol altre moviment social. Aquesta ha estat la clau perquè la seva veu arribés als governs, als partits polítics i podem imaginar que també als poders econòmics, ja que d'alguna manera tots ells estan lligats entre si.

No obstant, el diàleg necessita alguna cosa més que el creuament de missatges enviats a través de mitjans de comunicació des d'un espai col·lectiu com els fòrums socials o les assemblees del 15-M i de respostes articulades des dels centres de poder, també filtrades per la premsa, televisió, ràdio o internet. Aquest és, doncs, el taló d'Aquil·les dels moviments socials: la seva necessitat d'establir mecanismes que afavoreixin un diàleg real amb els poders. No és fàcil, perquè ambdues experiències socials fugen de la representativitat i, com a molt, arriben a nomenar portaveus que no tenen capacitat decisòria. Aquí està el poder intern dels moviments: no escullen líders (i si ho fan són gairebé sempre qüestionables), cosa que afavoreix la cohesió interna i l'apropament de nous activistes que veuen que la seva veu té tant valor com la dels activistes o intel·lectuals més rellevants dels moviments socials. Cal trobar la manera que les dues necessitats –representativitat i horitzontalitat– siguin cobertes, sense trencar l'espai de trobada (i diàleg) dels fòrums socials o les assemblees participatives del 15-M.

El diàleg no és només una mètode pels moviments, ni només una manera d'entendre's, sinó que és un valor indispensable per afrontar el canvi social. El sistema capitalista promou l'antidiàleg a través de l'individualisme, la jerarquització de les relacions, la democràcia liberal que només deixa parlar la ciutadania un cop cada quatre anys, convertint-nos en consumidors en lloc de ciutadans... La millor manera de construir alternatives és incorporant el diàleg a la nostra acció social.